

DIAGNOSTIKA VA DAVOLASHDA, ZAMONAVIY TEKNOLOGIYALARNING ROLI VA AHAMIYATI

Sadullayeva Dilfuza Murodullayeva

*(1-Respublika Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatlik texnikumi
2-Umumkasbiy fanlar kafedrası o`qituvchisi)*

Mamliyeva Shahlo Maxsudovna.

*(1-Respublika Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatlik texnikumi
Xirurgiya Reanimatsiya kafedrası o`qituvchisi)*

Xamidova Zilola Abdugafurovna

*(1-Respublika Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatlik texnikumi
Xirurgiya Reanimatsiya kafedrası o`qituvchisi)*

ANNOTATSIYA. Hozirgi zamon raqamli texnologiyalar va texnikalar davri hisoblanadi. Tibbiy axborot va aynan zamonaviy texnologiyalar orqali inson organlarining qanchalik sogʻlom yoki nosogʻlomligini aniqlash, kasallikni aynan qayerda boʻlayotganini aniqlash, ularga qarshi chora tadbirlarni korib chiqish imkoniyatini beradi. Ushbu maqola texnologiyalari faol kirib kelgan sohalardan biri, tibbiyot sohasida kompyuter apparatlarini keng qoʻllanilishi haqida yoritib berilgan.

KALIT SOʻZLAR. Texnologiya, sogʻlom, kompyuter, kasalliklar, diagnostika, davolash.

ANNOTATION. Today is the era of digital technologies and techniques. Through medical information and modern technologies, it is possible to determine how healthy or unhealthy human organs are, to determine exactly where the disease occurs, and to consider countermeasures. This article describes the widespread use of computer equipment in the field of medicine, one of the fields in which technology has actively entered.

KEY WORDS. Technology, healthy, computer, diseases, diagnosis, treatment.

Bugungi kunda axborot texnologiyalari faol kirib kelgan sohalardan biri - tibbiyot. Tashxis qoʻyish, muolaja olib borish va profilaktik koʻriklar taqozosidan kompyuter apparaturalari keng qoʻllaniladi. Masalan, kompyuter tomografiyasi, yadroli tibbiy tashxislash, ultratovushli tashxislash, mikrokompyuter texnologiyalari asosidagi rentgen tadqiqotlari shular jumlasidandir.

Kompyuterlashtirilgan texnika tibbiyot xodimlariga bilimlarini oshirish, qoʻllash, institutda taʼlim olgan nazariy ilmlarini amaliyotda sinab koʻrish imkoniyatini taqdim etmoqda. Shuningdek, zamonaviy tibbiyotchilar kompyuter vositasida epidemik kasalliklarning tarqalish tezligini koʻrsatuvchi xarita yaratmoqdalar. Masofaviy tashxislash dasturlari esa shifokor va bemor aloqalarida uzviylik kasb etdi. Jumladan,

tibbiyotning stomatologiya yoʻnalishiga ham axborot texnologiyalari keng kirib kelib, tishlarni davolash va protezlash kompyuter yordamida bajarilmoqda. Tish va prodontni raqamli rentgenografiya qilish amaliyoti shifokorga va bemorga osonlik tugʻirdi, tish holatidan toʻliq xabardor boʻlib, toʻgʻri davolashga yetakladi. Dental videokameralar muolaja qay darajada taʻsir qilayotganini kuzatib borish imkonini beradi. Shifokor va hamshiralarni qiynab kelayotgan muammolardan biri tibbiyotdagi qogʻozbozlik edi. Ishi shunda ham koʻp va masʻuliyatli sanalmish xodimlar harakatlarini ipidan-ignasigacha qogʻozga tushirishga majbur edilar. Ammo sohadagi har bir harakat inson salomatligi va hatto hayotini hal qilar darajada muhim boʻlgani bois yozuv-chizuvdan voz kechib ham boʻlmaydi. Barchasi fakt sifatida qayd etilishi shart, ertaga isbot boʻlishidan tashqari kelasi muolajalar uchun ham asqotadi. Bu boradagi baxs hamda ikkillanishlarga axborot texnologiyalari uzil-kesil nuqta qoʻydi: Bemor va muolajalarga oid tibbiy tarix qayd etiladi, faqat buni shifokor emas, kompyuter va internet bajaradi. Doktor esa blankalarni toʻldirishga ketkazadigan vaqti hisobidan ham bemorni kuzatadi, davo choralarini izlaydi. Shu tariqa xizmat sifati yaxshilanadi. Robotlarning operatsiya qilishi, telefondagi mobil ilovalar orqali salomatlik holatini tekshirish, texnik qurilmalar orqali laboratorik tahlillarni uy sharoitida oʻtkazish. Bugungi kunda afsona emas, haqiqatga aylangan ushbu voqealar atrofida bir savol paydo boʻladi: Hamma ish texnikaga yuklansa, tibbiyotchilar va ayniqsa jarroh, terapevt, laborantlar ishsiz qoldmaydimi? Birinchidan, tibbiyotda masʻuliyat texnikaga toʻliq yuklanmaydi. Jarayonni kuzatib borish, tashxisni tasdiqlash baribir shifokorning zimmasida qolaveradi. Ikkinchidan, oʻz sohasida yutuqqa erishish istagidagi tibbiyotchi texnika bilan koʻproq doʻst tutinadi, uning imkoniyatlaridan toʻligʻicha foydalanishga urinadi. Shunda uning noni yarimta boʻlmaydi, balki texnologiyalar vositasida ishi yanada unum topadi, mijozlari koʻpayadi, obroʻsi oshadi. Onlayn navbat va roʻyxatdan oʻtish tizimlaridan poliklinikalar yoʻlaklaridagi asabbuzar kutishlarga barham berish koʻzlangan. Tadqiqotlardan biri shuni koʻrsatdiki, bemorlarning aksariyati turnaqator navbat chogʻi zerikkanlaridan bir-birlari bilan gaplashadilar, dardlarini aytadilar va bir-biriga davo boʻyicha maslahat berishni boshlashadi. U maʼlumotlar esa har doim ham asosli boʻlavermaydi. Kasallikni boshidan oʻtkazgan odamning gapiga ishongan sherigi oʻzini u kabi davolashga tushadi Vaholanki, har bir organizm oʻziga xos, muolajalar shundan kelib chiqqan holda mutaxassis tomonidan tavsiya etilishi kerak. Real hayotda navbatdagi sherigidan davolanish sirini eshitib, shifokor oldiga kirishni ham ortga surib, uyiga joʻnagan bemorlardan misollar bir talay. Axborot texnologiyalari rivoji esa xalqning tibbiy savodxonligida ijobiy taʻsir koʻrsatsa, ajab emas.